

SRPSKI SVET – ORIGINALNO POZAJMLJEN KONCEPT

DFC analiza pokušaja utapanja
Crne Gore u *srpski svet*

SADRŽAJ

Srpski svet – originalno pozajmljen koncept.....	3
Zakonski okvir	4
Crna Gora i srpski svet.....	5
Aktivisti.....	7
Srpska pravoslavna crkva.....	8
Domaći izvođači radova	11
Finansiranje	12
Zaključak	13

SRPSKI SVET – ORIGINALNO POZAJMLJEN KONCEPT

Globalni trendovi jačanja konzervativnih snaga koje se zalažu za povratak tradicionalnim vrijednostima i uspostavljanje drugačije matrice društvenih odnosa podstakli su novu energiju nacionalističkih struktura u regionu Zapadnog Balkana. One su iskazale vitalitet, prilagođavajući svoje metode i taktiku dinamici ključnih nosilaca globalnih političkih procesa. U novim okolnostima, obilježenim unutrašnjim problemima u kojima se našla Evropska unija u procesu Brexita i izolacionizmom SAD tokom mandata predsjednika Trampa, desničarske snage u regionu sa srpskim predznakom vidjele su šansu za realizaciju projekta objedinjavanja srpskog nacionalnog korpusa u regionu pod pijemontom Beograda. Tradicionalno okrenute Istoku, a ne Zapadu, saveznike za realizaciju svojih planova su pokušale pronaći u desničarskim krugovima u pojedinim državama članicama EU. Međutim, evidentno je da je njihov prirodni saveznik Rusija, koja kao krajnji cilj ima smanjivanje podrške evropskim integracijama i zapadnim vrijednostima i sprječavanje širenja NATO-a. Zapadni Balkan je postao poluga u imperijalnim geopolitičkim ambicijama ruskog predsjednika Vladimira Putina.

Još od 2006. godine, Rusija je nastojala da na Balkanu uspostavi što širi spektar svog uticaja, kombinujući ekonomske, obavještajne, medijske i propagandne metode djelovanja.

Neuspjeh da za potrebe svoje mornarice obezbijedi vojno-pomorsku bazu u Crnoj Gori (Kumbor), neposredno nakon pada Miloševićevog režima, pokušala je kompenzovati usmjeravanjem kapitala ruskim državljanima u kupovinu nekretnina na crnogorskom primorju (ali i na širem području Crne Gore), nastojeći na taj način da obezbijedi dodatne mehanizme uticaja.

Paralelno, Moskva je na sve moguće načine nastojala da spriječi ulazak Crne Gore u NATO. Ti pokušaji su kulminirali neuspjelim pokušajem prevrata u noći crnogorskih parlamentarnih izbora, u oktobru 2016. godine.

Sa druge strane, pažnja Rusije je bila usredsređena na disciplinovanje Srbije koja je, u danima nakon neuspjelog pokušaja državnog udara u Crnoj Gori, djelovala izvan očekivanja zvaničnog Kremlija, a u korist Crne Gore i njenih istražnih organa.

U ovom trenutku, Srbija je poligon za artikulisanje ruskih interesa, kao većinski slovenska i pravoslavna država, koja je dugo u demokratskoj i ekonomskoj tranziciji. Demografska situacija je nepovoljna kao i u Rusiji. Proces suočavanja sa politikom devedesetih ide veoma sporo, kao i procesi uspostavljanja tranzicione pravde.

U Srbiji se pojmovi nacionalne pripadnosti i vjeroispovijesti smatraju istovjetnim. Pitanja nacije i vjere se često miješaju, a pripadnost se mjeri etničkim odlikama u koje je, prema nekim teoretičarima, svrstana i religija kao ključna karakteristika etničke pripadnosti. Tako se religija i nacija poistovjećuju i postaju osnovni element identifikacije pojedinca – srpstvo i pravoslavlje se izjednačavaju. Na kraju, Srbija ima specifičan položaj i složene odnose sa Crnom Gorom. To su veoma pogodne specifičnosti za djelovanje ruske meke moći u Srbiji, ali i na širem području Zapadnog Balkana.

U posljednje vrijeme široko je eksploatisan pojam *srpskog sveta*, pod kojim se uglavnom podrazumijeva neugasla velikosrpska ambicija širenja uticaja izvan granica Republike Srbije. Ta, prilično maglovito artikulisana ideja, može se posmatrati u okviru ruskog koncepta meke moći koji za cilj ima podiranje zapadnih vrijednosti, kao i procesa evropskih i evroatlantskih integracija u regionu Zapadnog Balkana.

Konstrukt *srpski svet* predstavlja pandan inicijativi *ruskog mira* (svijeta) i u suštini je kontinuitet stare hegemoniističke ideje o Velikoj Srbiji, koja je bila jedan od glavnih uzročnika raspada Jugoslavije i krvavih etničkih sukoba koji su na njenoj teritoriji vođeni devedesetih godina prošlog vijeka.

Rusija je 2007. godine institucionalizovala ovu inicijativu kroz istoimenu fondaciju *Ruskiy Mir*, koja je mnogo više od brige za kulturno nasljeđe i predstavlja integralni dio javne i otvorene državne politike, uz kombinaciju meke i tvrde moći. Sam Putin je pravdao aneksiju Krima evocirajući taj koncept i pozivajući se na težnju za obnavljanje *jedinstvene široke ruske civilizacije zaštićene od spoljnih (zapadnih) sila*.

Na istim principima izgrađen je koncept *srpskog sveta*, koji podrazumijeva narativ o ugroženosti Srba na teritorijama izvan Srbije u funkciji njihove

homogenizacije, istorijski revizionizam, negiranje nacionalnog identiteta pojedinih naroda u neposrednom susjedstvu i pokušaj njihovog potpunog vezivanja za srpski nacionalni korpus, uz jasno ispoljavanje ambicije da se o svim vitalnim pitanjima koja se tiču Srba, ma gdje oni živjeli, odlučuje u Beogradu.

Takve ambicije su potencirane i veoma liberalnim Zakonom o državljanstvu, prema kojem pripadnik srpskog naroda koji nema prebivalište na teritoriji

Republike Srbije može dobiti srpsko državljanstvo bez otpusta iz stranog državljanstva, ako je navršio 18 godina života, nije mu oduzeta poslovna sposobnost i ako podnese pisanu izjavu da Republiku Srbiju smatra svojom državom.

Kao što zamisao *ruskog mira* negira pravo na postojanje ukrajinskog identiteta i poistovjećuje ga sa ruskim, tako ideja *srpskog sveta* postupa prema crnogorskom identitetu i istorijskom naslijeđu.

Zakonski okvir

Po ugledu na ruski Zakon o sunarodnicima – (*Федеральный закон о государственной политике Российской Федерации в отношении соотечественников за рубежом*), Strategiju nacionalne državne politike Ruske Federacije do 2025. godine (*Стратегия государственной национальной политики Российской Федерации на период до 2025 года*) i druga zakonska i podzakonska rješenja, Srbija je takođe pravno utemeljila politiku prema Srbima u regionu.

U tom kontekstu, kao ključni dokumenti se izdvajaju:

- **Deklaracija o proglašenju odnosa između otadžbine i rasejanja odnosom od najvećeg državnog i nacionalnog interesa (2006)** – afirmiše pitanje približavanja dva nevoljno i prostorno odvojena dela srpskog naroda i drugih naroda koji žive u Srbiji i zadovoljenja brojnih i raznovrsnih potreba i interesa kako onih koji žive u otadžbini, tako i naročito, onih koji žive u rasejanju. Taj zadatak se postavlja kao jedan od najvećih državnih i nacionalnih interesa;
- **Zakon o dijaspori i Srbima u regionu (2009)** – uređuje način očuvanja, jačanja i ostvarivanja veza matične države i dijaspore, kao i matične države i Srba u regionu putem zaključivanja dvostranih i višestranih međunarodnih sporazuma, čuvanja srpskog jezika i ćirilicnog pisma, njegovanja kulturne, etničke, jezičke i vjerske posebnosti;
- **Strategija očuvanja i jačanja odnosa matične države i dijaspore i matične države i Srba u regionu (2011)** – nastoji obezbijediti materijalne, socijalne i političke pretpostavke za uspješan razvoj i očuvanje identitetskih osobenosti srpskog naroda izvan granica Republike Srbije, a kao njen osnovni cilj definiše se kontinuitet u očuvanju i jačanju odnosa matične države sa dijasporom i Srbima u regionu. *Zaključuje se da bi nakon BiH, Crnu Goru trebalo staviti u središte spoljne i regionalne*
- **politike Republike Srbije.** Sagledavajući viševjekovne istorijske veze, ističe se značaj ravnopravnosti i pravedne zastupljenosti Srba u državnim ustanovama, državnoj i lokalnoj samoupravi, potrebe za omogućavanjem prava na srpsko državljanstvo, kao i kontinuiranim ulaganjima u političku, ekonomsku i kulturnu emancipaciju srpskog naroda u Crnoj Gori: *Posebno je neophodno sistemski urediti i garantovati stečeno pravo na školovanje na srpskom jeziku. Srpski jezik se ne vezuje samo za Srbe u Crnoj Gori, nego i za veliki broj Crnogoraca koji i dalje svoj jezik zovu tradicionalnim, srpskim imenom;*
- **Strategija nacionalne bezbednosti Republike Srbije (2019)** – propisuje očuvanje postojanja i zaštite srpskog naroda gdje god on živi, kao i nacionalnih manjina i njihovog kulturnog, vjerskog i istorijskog identiteta kao uslov opstanka Republike Srbije, dijaspore i Srba u inostranstvu, te Republike Srpske kao entiteta u sastavu Bosne i Hercegovine u skladu sa Dejtonskim sporazumom;
- **Strategija razvoja kulture Republike Srbije od 2020. do 2029** – u kojoj se potencira da se izuzetno vrijedan dio srpskog kulturnog naslijeđa koje predstavlja integralni dio srpskog kulturnog prostora nalazi izvan teritorije Republike Srbije. Riječ je prije svega o spomenicima kulture u vlasništvu Srpske pravoslavne crkve. Naglašava se i potreba za sistemskom pomoći ustanovama i organizacijama koje okupljaju Srbe izvan matične države, a koje imaju potencijal neformalnih srpskih kulturnih centara (Matica srpska, Vukova zadužbina, SKPD Prosvjeta).

Analogno ovome djeluje i ruska Federalna agencija za pitanja Zajednice nezavisnih država, sunarodnika koji žive u inostranstvu i za međunarodnu humanitarnu saradnju (*Rossostrudnichestvo*). Agencija, koju je

ukazom osnovao Putin 2008. godine, a kojom danas predsjedava Jevgenij Primakov, ima predstavništva u 80 zemalja širom svijeta.

Jedan od ključnih ciljeva ove Agencije je ne samo da

kroz meku moć gradi imidž Rusije u inostranstvu, već i da *sunarodnicima* koji žive van granica Rusije i njihovim kulturnim, jezičkim i duhovnim centrima pruži potrebnu pomoć.

Crna Gora i srpski svet

Nakon neuspjelog pokušaja prevrata 2016. godine, koji je za cilj imao da osujeti ulazak Crne Gore u NATO¹, Rusija je promijenila svoj pristup i prepustila Srbiji *izvođenje radova* na destabilizaciji 29. članice NATO-a.

Na ruku ovakvim nastojanjima su išle i političke prilike u Crnoj Gori, koje su poslije perioda stabilnog demokratskog razvoja nakon obnove nezavisnosti 2006. godine, krajem 2019. godine ušle u veoma turbulentnu fazu karakterisanu masovnim protestima zbog donošenja Zakona o slobodi vjeroispovijesti. To je bio okidač za aktiviranje svih prosrpskih subjekata u regionu, koje je u operativnom smislu na terenu koordinirala Srpska pravoslavna crkva (SPC) u Crnoj Gori. Sveštenstvo SPC predvodilo je i tzv. protestne litije, a u periodu uoči parlamentarnih izbora preuzelo i ulogu političkih agitatora na terenu.

Akumulirano nezadovoljstvo crnogorskih građana zbog osjećaja socijalne nepravde i raširene korupcije, godinama sračunato i tendenciozno podsticano iz centara izvan Crne Gore, u sinergiji sa određenim crnogorskim političkim, NVO i medijskim krugovima, rezultiralo je izbornim porazom prozapadno orijentisane koalicije predvođene Demokratskom partijom socijalista, aktuelnog predsjednika Mila Đukanovića, na parlamentarnim izborima održanim 30. avgusta 2020. godine.

Pobjeda prosrpskih i proruskih snaga, koje su imale ideološku, materijalnu, medijsku i infrastrukturnu pomoć Beograda i Srpske pravoslavne crkve (SPC), dovela je zemlju u stanje neprekidne političke neizvjesnosti a od države koja se kotirala kao lider evropskih integracija među zemljama Zapadnog Balkana načinila novo balkansko *bure baruta*.

Crnogorski izbori, prvo parlamentarni (avgust 2020), onda i lokalni u Nikšiću (mart 2021), poprimili su karakter unutrašnjeg pitanja Republike Srbije, što je

manifestovano otvorenim miješanjem srbijanskih političkih struktura u crnogorske izborne procese, uz učešće aktivista vladajuće partije predsjednika **Aleksandra Vučića**, Srpske napredne stranke, koji su pružili značajnu terensku podršku prosrpskim političkim partijama u Crnoj Gori.

Kompletna medijska infrastruktura iz Srbije stavljena je u funkciju ostvarivanja ključnog cilja arhitekata *srpskog sveta*, koji je u časopisu *Pečat* čiji je osnivač Milorad Vučelić, direktor Radio-televizije Srbije (RTS) u vrijeme vladavine Slobodana Miloševića, definisan kao *konačni poraz Đukanovićevog projekta, koji predstavlja najvažniji među nužnim preduslovima za povratak Crne Gore tamo gde je oduvek i bila, u svoj srpski svet* (*Pečat*, br. 657, 19. mart 2021).

¹ Konačan epilog slučaja pokušaja terorizma ili *državnog udara*, nakon što je Apelacioni sud poništio presudu prvostepenog suda, očekuje se u sve komplikovanijem crnogorskom ambijentu, karakterisanom nastojanjima bez presedana učesnika zavjere iz 2016. godine, da kroz izmjene tužilačkih zakona obezbijede smjenu specijalnog tužioca koji je protiv njih podigao optužnicu.

Više istraživanja DFC-a je pokazalo do koje mjere su išli i na koji način su izvještavali beogradski mediji kada je riječ o zbivanjima u Crnoj Gori. Prema ruskom modelu meke moći, Srbija je pribjegli spoljnoj politici otvorenog miješanja u unutrašnje stvari Crne Gore, koja se zasnivala na bezočnoj propagandi, plasiranju dezinformacija i lažnih vijesti u cilju podrške njihovim favoritima u crnogorskoj izbornoj trci. Iz Evropske unije nije bilo značajnijih reakcija na kampanju sa karakterom sveobuhvatne operacije koju je Srbija realizovala prema Crnoj Gori.

Koji je krajnji cilj u ovoj fazi zaokruživanja *srpskog sveta* više puta je saopštio upravo predsjednik Srbije, potencirajući da je za njega *od ključnog značaja popis stanovništva u Crnoj Gori*. Na taj način, Vučić je nagovijestio da će Srbija i dalje predano raditi na pokušajima promjene demografske strukture u Crnoj Gori. Iz brojnih izjava i javno saopštenih stavova brojnih srpskih političara, intelektualaca, istaknutih pojedina u različitim oblastima života, može se zaključiti da bi ovaj svojevrsni inženjering kao poželjni rezultat trebalo imati ostvarivanje dominantnog uticaja srpskog nacionalnog korpusa u Crnoj Gori. Izvjesno je da bi centar odlučivanja o značajnim pitanjima za sve Srbe u regionu bio u Beogradu.

BORBA
INFORMATIVNI PORTAL
borba.me

POČETNA POLITIKA DRUŠTVO SRBIJA CRNA HRONIKA KOLUMNJE/DRUGI PIŠU

Home > Politika > Crna Gora > Vučić o popisu u Crnoj Gori: Srpski narod da se izjasni bez pritiska kao i njihovi očevi i djedovi!

CRNA GORA POLITIKA SLIDER-POČETNA

Vučić o popisu u Crnoj Gori: Srpski narod da se izjasni bez pritiska kao i njihovi očevi i djedovi!

Last updated Jan 5, 2021

Iako Aleksandar Vučić nikada javno nije upotrijebio frazu *srpski svet*, u svojim izjavama insistira na jedinstvu srpskog korpusa na regionalnom principu, što je posebno došlo do izražaja uoči usvajanja Zakona o slobodi vjeroispovijesti, 26. decembra 2019. godine i masovnih protesta (litija) koji su nakon toga uslijedili u Crnoj Gori u režiji SPC.

Inače, početak kampanje Srbije prema Crnoj Gori najavio je upravo Vučić jula 2018. kada je u jednoj od

svojih medijskih tirada optužio bivšu srpsku vlast da je *pustila Crnu Goru da ode 2006. godine*. Pojasnio je da se *ljudi iz Srbije, koji su dozvolili da uoči referendum o nezavisnosti 2006. godine izgube kampanju u zemlji sa 30% Srba i 60% građana koji govore srpski jezik ne mogu nazvati drugačije nego neodgovornim*, uz zaključak da *posle toga nijedne reči nije bilo što je Crna Gora otišla*.

Upravo za ovu Vučićevu izjavu može se vezati i početak masovne kampanje prema Crnoj Gori koju Srbija u kontinuitetu realizuje koristeći sve instrumente koji su joj stajali na raspolaganju.

Ministar vanjskih poslova Srbije **Nikola Selaković**, u prethodnom periodu savjetnik predsjednika Srbije, prepoznatljiv je po brojnim kontroverznim izjavama kada je riječ o srpskom pitanju u Crnoj Gori, od kojih je možda najkarakterističnija ona da je *Crna Gora klasična srpska država, koja se od svog postojanja dičila srpskim identitetom*. Osim što ne odgovara istini, ta Selakovićeva izjava se može tumačiti i kao izražavanje otvorenih pretenzija prema nezavisnoj i suverenoj državi, članici NATO-a.

Selaković: Crna Gora je klasična srpska država

Selaković: "Naše rešenje je da se borimo da pregovaramo što možemo više i da čuvamo mir" (Arhiva)

Od davanja takvih izjava nije se libio ni raniji ministar vanjskih poslova, aktuelni predsjednik Skupštine Republike Srbije **Ivica Dačić**, koji je veoma sklon oštrom neprimjerenom i nediplomatski intoniranom komentarisanju prilika u Crnoj Gori. Ostaće zapamćeno i da je Dačić autor jedne od brojnih lažnih vijesti prema Crnoj Gori, koju je plasirao preko famozne *TV Happy*, sa nacionalnom frekvencijom, o navodnom otkazu čovjeku u Bijelom Polju zbog toga što se izjasnio kao Srbin. Dačićeva izjava je trebala da potvrdi narativ o ugroženosti srpskog naroda u Crnoj Gori, ali se ispostavilo da je u pitanju najobičnija izmišljotina.

Ministar unutrašnjih poslova **Aleksandar Vulin**, jedan je od političkih jastrebova uvijek spremnih da se

Vulin: Vučić predsednik svih Srba, treba da stvara "srpski svet"

VESTI | Autor: Beta | 27. sep. 2020. 10:32 > 10:34

Podeli:

o situaciji u Crnoj Gori javnosti obrate veoma oštrim ocjenama i kritikama koje je upućivao na račun bivše, ali i aktuelne crnogorske vlasti. Vulin je strastveni pobornik koncepta *srpskog sveta*, a iz njegovih izjava se može zaključiti da on taj fenomen percipira kao prirodnu društvenu pojavu i nesporno pitanje. U tom kontekstu najviše odjeka je imala njegova izjava da predsjednik Srbije *jeste, treba i mora da bude predsjednik svih Srba gde god da žive*, uz konstataciju da Aleksandar Vučić i treba da stvara *srpski svet*. Prema njegovom javno saopštenom poimanju stvari, cilj je da se, kroz određeni vremenski period, mirnim putem dođe do ujedinjenja svih teritorija na kojima žive Srbi. *Počeli smo da mislimo zajedno o ključnim pitanjima opstanka srpskog naroda i naravno da se ta pitanja moraju formulisati u Beogradu. O Srbiji i Srbima mora*

da se odlučuje u Beogradu, koji nas okupi i objedini, naglasio je gostujući na jednoj od tribina *srpskog sveta* i apologetike predsjedniku Srbije, *TV Happy*.

Ministar zdravlja **Zlatibor Lončar**, takođe nije odolio da se oglasi o crnogorsko-srpskom pitanju, a svoje nezadovoljstvo zbog nekih poteza crnogorske vlasti artikulisao je kroz antologijsku izjavu da će se zalagati da u zdravstvenom sistemu Republike Srbije ne bude Crnogoraca.

U sličnom maniru se oglašavaju i drugi srpski zvaničnici, koji su veoma ažurni u tome da prokomentarišu navodnu ugroženost srpskog naroda i potrebu njegovog jedinstvenog djelovanja, poput predsjednika Demokratske stranke Srbije, **Miloša Jovanovića**, koji u svojim čestim javnim nastupima ponavlja stav da je za njega Crna Gora dio *srpskog sveta*.

Negaciju crnogorske nacije nastavlja **Vladimir Đukanović**, član glavnog odbora Srpske napredne stranke (SNS), koji je veoma prisutan u srpskim medijima, putem kojih izjednačava Crnogorce i Srbe kao jedan narod. Đukanović je, gostujući u emisiji *Srpski svijet* na proruskoj nacionalnoj televiziji *IN4S*, komentarisao djelo pokojnog mitropolita Amfilohija navodeći da je on oživio živi srpski organizam Crnogoraca, ističući da kada kaže Crnogorci najprije misli na Srbe. Kako bi potvrdio svoje izlaganje, citirao je protojereja-stavrofora Lazara Milinog, koji je svojevremeno karakteristično za negatorski odnos prema crnogorskom identitetu koji se gaji u okrilju SPC, kazao da Crnogorac koji nije Srbin nije ni Crnogorac.

Aktivisti

Sintagma *srpski svet* je doživjela svoj procvat sredinom 2020. godine u (pro)srpskim medijima u Crnoj Gori i Srbiji, kada je uredništvo proruskog sajta *IN4S* pokrenulo projekat *Nacionalna TV*, sa centralnom emisijom *Srpski sv(i)jet*, koja se emituje iz Beograda. Zamisao projekta ove internet televizije jeste dalji razvoj *jedinstvenog srpskog informativnog prostora*. Prema [izjavi Gojka Raičevića](#), direktora i glavnog urednika *IN4S*, za naziv projekta zaslužan je **Dragoslav Bokan**, reditelj i nekadašnji vođa paravojne formacije *Beli orlovi*, koja je bila aktivna u ratnim dešavanjima tokom devedesetih godina prošlog vijeka na prostoru bivše Jugoslavije, koji je sada nezaobilazni gost svih emisija u Srbiji na temu Crne Gore. Od tada sintagma *srpski svet* je u dnevno-političkoj upotrebi, a taj konstrukt forsiraju tabloidi u Srbiji i Crnoj Gori, srpski zvaničnici i prosrpski političari u Crnoj Gori i sa njima povezani aktivisti, novinari

i istoričari, formirajući nacionalistički narativ o neophodnosti preporoda Srbije kao zaštitnice svih Srba u *rasejanju*.

Pored zvaničnika iz Srbije i medija koji rade u službi *srpskog sveta*, mnogobrojni aktivisti svakodnevno plasiraju priču o projektu ujedinjenja svih Srba u regionu, pritom negirajući crnogorski identitet i temeljne vrijednosti crnogorskog antifašizma.

Najistaknutiji zagovornik ujedinjenja Crne Gore, Srbije i Republike Srpske u jednu saveznu državu je **Aleksandar Raković**, srpski istoričar i ideolog velikosrpskog projekta, takođe čest gost na *TV Happy*. Kulminacija njegovih ideja je plan nacionalnog inženjeringa, prema kojem na narednom popisu stanovništva u Crnoj Gori treba povećati broj Srba (kojih prema zadnjem popisu ima 28,73%), a Crnogorce

svesti na svega 25% (sa sadašnjih 44,98%), kako bi se stvorili uslovi da Crna Gora što lakše postane dio *srpskog sveta*. Raković je svoju kampanju negiranja i vrijeđanja Crnogoraca zaokružio posljednjim izjavama da Crnogorci *imaju mentalitetsku falinku, te da Srbi treba da im urade fabrička podešavanja*, kao i da građani Crne Gore *menjaju identitet kao neki čarape*.

Još jedan zagovornik ideje *srpskog sveta* je historičar i predsjednik političkog udruženja *Napredni klub*, **Čedomir Antić**, poznat po pozivima na linč crnogorskog ambasadora u Beogradu tokom gostovanja na *TV Happy*. Prema Antićevim procjenama na sljedećem popisu u Crnoj Gori Srbi će činiti 50% stanovništva, a Crnogorci kao i u Rakovićevim projekcijama 25%. Na taj način Crna Gora bi postala srpska država i mogao bi da se formira strateški trougao Beograd-Podgorica-Banja Luka. Narativ o negiranju crnogorske nacije Antić je upotupnio tvrdnjom da je Crna Gora *fašistička zemlja koja proganja Srbe*.

Nadu da će se na sljedećem popisu stanovništva broj Srba u Crnoj Gori povećati i da će ljudi biti podstaknuti da se izjašnjavaju kao Srbi izrazio je i **Kosta Čavoški**, član Srpske akademije nauka i umetnosti i bivši član Senata Republike Srpske. Čavoški savjetuje da nakon popisa treba raspisati izbore na kojima bi nova većina bila *neuporedivo veća i moćnija*, a onda bi polako korak po korak došlo do povratka Crne Gore u *srpski svet*.

Svesti Crnogorce na 25 odsto: Politika objavila plan nacionalnog inženjeringa za Crnu Goru

Slična zapažanja iznio je i profesor Fakulteta političkih nauka u Beogradu **Časlav Koprivica** gostujući na *Sputnjiku*. On je izjavio da crnogorska nacija ne postoji, te da su svi Crnogorci tokom svoje duge istorije bili Srbi. On je dodao da ljudi koji tvrde da nijesu Srbi, nijesu ni Crnogorci, nego je to neka nova nacija – montenegrini ili dukljani, na čijem je konstituisanju radio Vatikan, ali je ključnu ulogu odigrala Kominternu.

Tako eksplicitni javno saopšteni stavovi podržani su veoma ozbiljnom političkom, medijskom, propagandnom infrastrukturom koja paralelno djeluje u Srbiji, Republici Srpskoj i Crnoj Gori. Političke partije desne provenijencije, organizacije i udruženja, brojne grupe na društvenim mrežama, djelujući po ruskom modelu, promovisu konzervativne, ekstremno desničarske, antiglobalističke ideje na licemjerman, ideološki površan i konfliktan način, ne prezajući od širenja laži, vrijeđanja i zastrašivanja oponenta. Svi pokušaji suprotstavljanja takvim stavovima izloženi su uvredama u javnim glasilima i na društvenim mrežama, uz prijetnje i nove uvrede na račun Crne Gore i Crnogoraca, uz pasivan odnos državnih institucija ili njihovo kampanjsko djelovanje.

Srpska pravoslavna crkva

Poistovjećivanje religije i nacije, odnosno izjednačavanje srpstva i pravoslavlja snažan su instrument u djelovanju etnofiletistički utemeljene Srpske pravoslavne crkve, ali i vrlo pogodna okolnost za djelovanje ruske meke moći u regionu Zapadnog Balkana. Posebno ako se ima u vidu činjenica da je odnos crkve i države u Srbiji uređen tako da država ima jači uticaj na SPC nego obrnuto. Slično je i u odnosu Rusije i Ruske pravoslavne crkve (RPC).

Pravilno procjenjujući da bi upravo SPC mogla biti jedan od najefikasnijih instrumenata širenja njenih interesa u regionu Zapadnog Balkana, Rusija je odnosima sa tom vjerskom organizacijom posvetila posebnu pažnju, što za rezultat, pored ostalog, ima i veliku podršku koju SPC daje srpskim organizacijama koje zagovaraju jačanje veza sa Rusijom, kao i sa ruskim organizacijama u Srbiji i regionu.

Imajući sve to u vidu, o *srpskom svetu* se ne može govoriti bez pominjanja glavnog stuba tog projekta – Srpske pravoslavne crkve koja je u Crnoj Gori organizovana kroz: Mitropoliju crnogorsko-primorsku, Eparhiju budimljansko-nikšićku, kao i djelove eparhija Mileševske i Zahumsko-hercegovačke.

Najviši velikodostojnici SPC bili su pobornici teze da je srpski narod u Crnoj Gori u težem položaju nego za vrijeme ustaškog režima u NDH (1941-1945), negirajući u kontinuitetu Crnu Goru, njenu državnost, nezavisnost i posebno postojanje crnogorskog naroda.

U isto vrijeme, SPC je bila mentor i logističar prorskih političkih partija i koalicija, a o stepenu nje ne involviranosti u političke procese u Crnoj Gori govori i podatak da je aktuelni predsjednik Vlade Crne Gore Zdravko Krivokapić (koji je kao predsjednik NVO *Ne damo Crnu Goru* predvodio izbornu listu Demokratskog fronta), izabran na insistiranje Crkve, a razgovori političkih lidera pobjedničke koalicije o sastavljanju vlade nakon avgustovskih izbora 2020. godine vođeni su u Manastiru Ostrog, uz aktivno učešće crkvenih velikodostojnika.

Uticao SPC na Vladu Crne Gore je očigledan i u aktuelnoj situaciji sa Temeljnim ugovorom čiji će sadržaj ostati nepoznanica javnosti i većini Vlade sve do njegovog potpisivanja, kako je najavio episkop budimljansko-nikšićki i administrator Mitropolije crnogorsko-primorske Joanikije.

Ni duhovni autoriteti, bivši i aktuelni srpski patrijarši, **Irinej** i **Porfirije** nijesu ostali nedorečeni o tema crnogorske nacije i predstojećeg popisa u Crnoj Gori. Tako je pokojni patrijarh Srpske pravoslavne crkve Irinej kazao: *A šta su Crnogorci nego Srbi iz Crne Gore? Ko neće da bude Srbin neka traži svoje*, dodajući da su odnosi teški, jer se Crna Gora odriče Srbije. Novoizabrani patrijarh SPC Porfirije saglasio

se sa liderima prorskog i proruskog Demokratskog fronta u stavu da litije i promjena Zakona o slobodi vjeroispovijesti nijesu samo borba za svetinje već i za pravoslavni i srpski identitet.

Poput ideje *srpskog sveta* i modus operandi djelovanja SPC u Crnoj Gori je pozajmljen i prilagođen. Moskva je koristila Ukrajinsku pravoslavnu crkvu Moskovskog patrijarhata (UPC-MP), koja je podređena Ruskoj pravoslavnoj crkvi (RPC) u Moskvi, kako bi se miješala u unutrašnje stvari Ukrajine.

Velikodostojnici RPC i UPC-MP nijesu se ograničili na javnu podršku proruskim opozicijama u Ukrajini na izborima u oktobru 2020. godine, već su i direktno učestvovali u predizbornoj kampanji, pri čemu je jedan sveštenik UPC-MP, zagovornik separatističkih ideja u Ukrajini, bio na izbornoj listi proruskim opozicije.

Događaj koji je u Crnoj Gori prošao ispod radara, a u ovom kontekstu je veoma važan, je formiranje Balkanske kozačke vojske u septembru 2016. godine, u Kotoru. Uniformisani kozaci i bajkeri koji su došli iz Rusije, proruskim djelovima Ukrajine, Srbije i Crne Gore, boravili su ispred crkve Sv. Nikole u Kotoru, gdje je liturgiju održao kotorski paroh Srpske pravoslavne crkve **Momčilo Krivokapić**. Nakon propovijedi, odaslane su političke antizapadne poruke zamaskirane pravoslavljem i panslavizmom.

Kozačka vojska u Kotoru: Poruke zamaskirane pravoslavljem

Među prisutnima su bili i vrhovni ataman Balkanske kozačke vojske, general **Viktor Vladimirovič Zaplatin**, koji je kao predstavnik Ruske Federacije preko 16 godina radio u Srbiji, njegov zamjenik, kozački pukovnik (ataman Crne Gore), **Slobodan Pejović**, pop **Mijajlo Backović**, nekadašnji pripadnik 63. Niške padobranske brigade, veoma eksponiran u svim akcijama i operacijama SPC u Crnoj Gori, **Sergej Stepin**, iz Saveza dobrovoljaca Donbasa,

Vojo Gušić, potpredsjednik boračke organizacije Republike Srpske i **Miroslav Topalović**, koji je predstavljen kao bivši ratnik iz Republike Srpske.

Balkanska kozačka armija je potčinjena Centralnoj kozačkoj vojsci Ruske Federacije, koja je pod vođstvom Ruske pravoslavne crkve imala veliku ulogu u pregovorima tokom aneksije Krima 2014. godine.

Danas, kozačke paramilitarne grupe pod okriljem RPC patroliraju samoproglašenom Luganskom Narodnom Republikom, boreći se protiv *ukrajinskih neprijatelja*.

Poput Kremlja i Beograd za ostvarivanje svojih interesa u Crnoj Gori koristi SPC, koja je kao faktor uticaja, okupljanja i homogenizacije, svoju moć demonstrira kroz aktivno učešće u političkim procesima u posljednje dvije godine.

Početak 2020. godine Srpska pravoslavna crkva u Crnoj Gori je u svim gradovima Crne Gore organizovala masovne proteste, čiji je povod bio usvajanje Zakona o slobodi vjeroispovijesti u Skupštini Crne Gore. Vjerski karakter protesta je od samog početka kombinovan sa političkim. Pored velikog broja građana, koji su iskazivali svoje nezadovoljstvo zbog donošenja Zakona, ali i zbog teškog socijalnog položaja i korupcije koja opterećuje sve strukture društva, u protestima su učestvovali i opozicione političke partije, koje su prepoznale politički potencijal litija. Zbog evidentnog poklapanja interesa klera SPC i prosrpskih političkih partija, litije su pretvorene u neprestanu kampanju za parlamentarne izbore, s krajnim ciljem smjene vlasti u Crnoj Gori.

Pod krinkom ugroženosti pravoslavlja i srpstva u Crnoj Gori, na litijama su promovisane ideje *srpskog sveta*. U tom kontekstu se može posmatrati i izjava episkopa bačkog, **Irineja Bulovića**, koji je povodom donošenja Zakona o slobodi vjeroispovijesti (prethodno usaglašenog sa stavovima Venecijanske komisije) saopštio da za SPC u Crnoj Gori *glavna opasnost nije više sekta Miraša Dedeića (poglavar Crnogorske*

pravoslavne crkve, mitropolit Mihailo), nego prijetnja Mila Đukanovića, čovjeka nekrštenog i nevjerujućeg, da će on stvoriti neku novu crnogorsku crkvu.

Protesti u organizaciji SPC su postali i platforma za zvaničnike Republike Srbije, koji su svoje stavove i poruke podrške *pravednoj borbi srpskog naroda u Crnoj Gori u zaštiti svetinja*, saopštavali bez ustezanja i u prilično nediplomatskom maniru, otvoreno se mišajući u unutrašnje stvari Crne Gore. U maju 2020. godine, kada su protesti dostigli svoj vrhunac, premijerka Srbije, **Ana Brnabić** je izašla sa stavom da je *naša (Republike Srbije) je ustavna obaveza i ljudska dužnost, kao i želja, da pružamo podršku srpskom narodu u toj (Crna Gora) zemlji.*

Ni ministar bez portfelja u Brnabićinoj Vladi, neskriveni eksponent ruskih interesa, **Nenad Popović**, nije se ustezao od komentara da su *srpski narod i njegove svetinje u Crnoj Gori duboko ugroženi zbog usvajanja Zakona o slobodi vjeroispovijesti*. Takve stavove saopštio je prilikom sastanka sa predsjednikom Odjeljenja spoljnih crkvenih veza Moskovske patrijaršije, mitropolitom Volokolamskim **Ilarionom**.

SPC u Crnoj Gori i RPC-MP u Ukrajini imaju sličan nastup u odgovarajućem informativnom prostoru Crne Gore i Ukrajine. Operacije SPC imaju za cilj da potkopaju pro-NATO i prozapadne inicijative, slično djelovanju RPC-MP u Ukrajini.

I SPC i RPC-MP negiraju postojanje crnogorskog, odnosno ukrajinskog identiteta i nastoje da potkopaju suverenitet Crne Gore i Ukrajine.

SPC uz pomoć RPC pokušava da podrije Crnogorsku pravoslavnu crkvu, kojoj negira čak i pravo na postojanje, baš kao što je Ruska pravoslavna crkva kroz Ukrajinsku pravoslavnu crkvu Moskovskog patrijarhata pokušala da podrije autokefalnu Pravoslavnu crkvu Ukrajine.

Domaći izvođači radova

Promocija ideja *srpskog sveta* ne bi bila moguća bez ključne podrške prosrpskih i proruskih političkih struktura iz Crne Gore, koje su nakon posljednjih parlamentarnih izbora uspjele ostvariti prevagu nad prozapadnim snagama koje su u prethodnom periodu bile nosioci procesa evropskih i evroatlantskih integracija.

Heterogena postizborna koalicija okuplja sve desničarske strukture koje u dužem periodu nastupaju sa platforme tradicionalizma i konzervativizma u vlastitoj interpretaciji, a u realnom političkom životu svoj iskaz ima kroz njihovo prikriveno ili otvoreno zalaganje za otklon Crne Gore od Zapada i okretanje centrima u Beogradu i Moskvi.

Vlada Zdravka Krivokapića, eksponenta Srpske pravoslavne crkve u Crnoj Gori, neiskreno i uz brojna uslovljavanja podržavana od tanke parlamentarne većine (41 od 81 poslanika), u više od pola godine svog mandata iskazala je brojne slabosti i prilično nesnažanje u vršenju državnih poslova. Najveći propusti su se desili u obavještajno-bezbjednosnom sektoru. Prilično magloviti potezi i rješenja novopostavljenih kreatora bezbjednosne politike, koji su realizovani pod plaštom reformi i depolitizacije, mogli bi biti protumačeni i kao svjesno izazivanje podozrenja zapadnih partnera i saveznika u NATO.

Tome doprinosi i činjenica da principi i prioriteti proklamovani u Sporazumu kojeg su neposredno nakon izbora potpisali lideri tri koalicije koje konstituišu aktuelnu vlast, nijesu iskreno prihvaćeni od svih političkih subjekata parlamentarne većine koja podržava aktuelnu Vladu.

Među njima se po neskrivenim prosrpskim i proruskim stavovima izdvaja Demokratski front, čiji lideri **Andrija Mandić** i **Milan Knežević**, ne skrivaju činjenicu da svoju politiku usklađuju sa Beogradom i predsjednikom *svih Srba* Aleksandrom Vučićem. Kao samoproklamovani *jedini pravi predstavnici i zaštitnici srpskog naroda u Crnoj Gori*, Mandić i Knežević redovno idu na konsultacije u Beograd, a nije rijedak slučaj da predsjednik Srbije za njih pošalje i avion Vlade Republike Srbije. Njihovo političko djelovanje može se sublimirati u okviru narativa o navodnoj ugroženosti srpstva i Srba u Crnoj Gori, neophodnosti čvršćeg povezivanja Crne Gore sa Srbijom, kao i obnavljanju čvrstog partnerstva sa Rusijom.

Inače, Milan Knežević, koji je kao i Andrija Mandić nepravosnažno osuđen na kaznu od pet godina zatvora

"Popis u CG od najvitalnijeg značaja za SPC"

Slobodno izjašnjavanje na predstojećem popisu stanovnika u Crnoj Gori od najvitalnijeg je značaja i za Srpsku Pravoslavnu Crkvu i za državu, saopšteno je nakon sastanka lidera Demokratskog fronta sa patrijarhom SPC Porfirijem.

zbog učešća u pokušaju prevrata sponzorisanog od strane Rusije iz 2016. godine, nakon promjene političke konfiguracije u Crnoj Gori, obavlja funkciju predsjednika Odbora za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore.

Novoizabrani potpredsjednik Skupštine Crne Gore i član Demokratskog fronta **Strahinja Bulajić**, zalaže se za uspostavljanje bliskih odnosa Crne Gore i Rusije, o čemu svjedoče brojne izjave za ruske medije i susreti sa ruskim aktivistima i ambasadorom RF u Podgorici. Za Bulajića su priznavanje nezavisnosti Kosova i uvođenje sankcija Rusiji najveća sramota i poniženje Crne Gore u njenom istorijskom trajanju. Bulajić se zalaže i za konačno definisanje pitanja srpskog naroda na prostoru Crne Gore, pa su za njega pitanje srpskog jezika, ćirilice i crkve od vitalnog značaja i zadiru u nacionalno biće najmanje svakog trećeg stanovnika Crne Gore.

«Последствие абсолютно пагубной политики»: вице-спикер парламента Черногории — о преодолении кризиса в отношениях с РФ

6 апреля 2021, 11:11 Сергей Белоус

Короткая ссылка

Черногорский парламент (Скупщина) намерен налаживать сотрудничество с российской Государственной думой. Об этом в интервью RT заявил вице-спикер законодательного органа Страхинья Булайич. По его словам, черногорские парламентарии планируют в ближайшее время сформировать группу дружбы со своими коллегами из РФ. По словам зампреда парламента Черногории, сегодня отношения Подгорицы и Москвы находятся на недопустимо низком уровне из-за действий предыдущего черногорского правительства. Политик также назвал втягивание Подгорицы в НАТО без референдума ошибкой и отметил, что антироссийские санкции противоречат национальным интересам Черногории.

Iako iskazuju otvoreno nezadovoljstvo sastavom i radom Vlade Zdravka Krivokapića, predstavnici Demokratskog fronta su uspjeli da svoje brojne kadrove instaliraju u državnoj administraciji. To je i njihov ključni interes u ovoj fazi realizacije projekta *srpski svet*, uz pokušaje izbornog inženjeringa kroz izmjene odluka o boravištu i prebivalištu i modeliranja biračkih spiskova na osnovu kojih bi mogli obezbijediti prednost u budućim izbornim procesima. Izvjesno je da će u narednoj fazi uslijediti i njihov pokušaj zauzimanja ključnih pozicija u izvršnoj vlasti koje nijesu uspjeli obezbijediti nakon smjene vlasti 30. avgusta 2020. godine.

U kontekstu sve uočljivijih aktivnosti na formiranju *srpskog sveta* karakteristično je djelovanje nove ministarke koja je u svom portfelju objedinila četiri resora: prosvjetu, nauku, kulturu i sport. Ministarka **Vesna Bratić**, nasljednica Zdravka Krivokapića na mjestu predsjednika NVO *Ne damo Crnu Goru*, je stala u odbranu interesa Srpske pravoslavne crkve. Njeni stavovi i zalaganja bacaju nešto jače svijetlo na ideološku profilaciju tzv. ekspertske Krivokapićeve Vlade, čije je ministre on nazvao *apostolima* na početku njihovog mandata.

Kod ministarke Bratić se može konstatovati ista negatorska matrica crnogorske nacije kao i kod zvaničnika i aktivista iz Srbije. Za Crnogorce koristi nazive *novocrnogorci*, *montenegrini*, *dukljani* i *milogorci*, slično njenom duhovnom ocu, pokojnom mitropolitu crnogorsko-primorskom Amfilohiju. Bratićka, inače porijeklom iz BiH (dobila je crnogorsko državljanstvo prije nekoliko godina) navodi da srpski narod

autohtono živi u Crnoj Gori, da nije došao iz Srbije, već je rođen ovdje i ovdje su mu rođeni preci. Takvi stavovi u korelaciji su sa njenim ranijim istupima u kojima se deklarirala kao *srpski nacionalista* i žena četnik. Negiranje nacionalne posebnosti Crnogoraca na taj način od strane ministarke koja se nalazi na čelu resora koji se bave obrazovanjem i kulturom može snažno uticati na vrijednosni sistem, pogotovo među pripadnicima mlađe populacije u Crnoj Gori, koji tek treba da dobiju pravo glasa.

Među predstavnicima aktuelne političke većine u Crnoj Gori, **Marko Milačić** se ističe kao karakterističan primjer koji ilustruje rusku metodologiju selektiranja, profilisanja, promocije i instaliranja političara koji otvoreno nastupa sa proruskim pozicijama i zastupa anti-NATO stavove, uz zalaganje za uspostavljanje *srpskog sveta*.

Sa sličnih pozicija nastupa i medijski sve prisutniji **Vladislav Dajković**, nekadašnji generalni sekretar Prave Crne Gore, kojem je moguće namijenjena i značajnija uloga u realizaciji projekta objedinjavanja i čvršćeg povezivanja pripadnika srpskog nacionalnog korpusa u regionu. Dajković za sada djeluje vaninstitucionalno.

Imajući u vidu metodologiju djelovanja, kao i uspjeh u instaliranju svojih ekspanenata na važna mjesta u državi, mogu se očekivati dodatni pokušaji infiltriranja ruskih i srpskih ekspanenata u sve strukture vlasti, s krajnjim ciljem integracije u *srpski svet* i promjene spoljopolitičkog kursa Crne Gore.

Finansiranje

Vlada Srbije je iz budžetske rezerve izdvojila 3.4 miliona eura za gradnju *Srpske kuće*, u Podgorici, koja okuplja sve srpske organizacije u Crnoj Gori. Otvorena je u februaru 2019. godine i kao D.O.O. registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata Crne Gore. Među 29 osnivača se nalaze brojni funkcioneri i aktivisti srpskih političkih partija u Crnoj Gori i vatreni zagovornici ideje *srpskog sveta* i negatori crnogorskog nacionalnog identiteta, kao što su: izvršni direktor **Emilo Labudović**, aktuelni rektor Univerziteta Crne Gore **Vladimir Božović**, član Nove srpske demokratije **Budimir Aleksić**, potpredsjednik Skupštine **Strahinja Bulajić**, glavni urednik *IN4S* **Gojko Raičević**.

U Srpskoj kući su smještene: Matica srpska, Institut za srpsku kulturu, Srpski nacionalni savjet, Udruženje

književnika srpskog naroda, Srpska televizija, Srpski radio, novine, portali, Srpski kulturni centar.

Društvima i udruženjima Srba u Crnoj Gori Vlada Srbije darovala je jednokratnu pomoć od 1.64 miliona eura radi realizacije projekata i podrške u radu. Tu odluku Vlada Srbije je donijela 21. maja 2020. godine, kada je i objavljena u *Službenom glasniku*. Interesantno je da je ta pomoć dodijeljena nekoliko mjeseci prije parlamentarnih izbora u Crnoj Gori. Ostala je tajna koja su srpska udruženja dobila novac iz budžeta Srbije.

Finansiranje *IN4S*, glavnog medijskog perjanika *srpskog sveta* se takođe vrši direktno ili indirektno iz Srbije. Najveći prihod od reklama dolazi od M:tel-a (koji je u vlasništvu Telekoma Srbije), Vlade Srbije i povezanih pravnih lica.

Zaključak

Pojačano djelovanje Rusije uočljivo je na prostoru cijelog regiona Zapadnog Balkana, a posebno u Srbiji, Republici Srpskoj u BiH, sjevernom dijelu Kosova i Crnoj Gori. Kao bazu za svoje aktivnosti u regionu koristi Srbiju, fokusirajući se na oblasti pretežno naseljene pravoslavnom stanovništvom, s akcentom na one djelove pravoslavne populacije čije su se frustracije zbog političkih, socijalnih, ekonomskih i drugih problema, artikulisale kroz animozitet prema vrijednostima zapadne civilizacije.

Njenim aktivnostima posljednjih godina, pogodovala je situacija na globalnom planu koja je uslovlila preusmjeravanje pažnje ključnih zapadnih partnera sa regiona Zapadnog Balkana, otvarajući prostor za aktivnosti na njegovoj destabilizaciji, zaustavljanje demokratskih procesa, podrivanje vrijednosti Evropske unije i procesa evropskih integracija i propagandno djelovanje protiv saradnje ili članstva u NATO.

Crna Gora, kao nova članica NATO-a, koja je svoj status ostvarila uprkos snažnom ruskom protivljenju i zemlja koja je najdalje odmakla u procesu evropskih integracija, prva se našla na udaru. Rusija pokušava Alijansi poslati poruku da je prihvatanjem u članstvo Crne Gore napravila ozbiljnu grešku, koristeći sve instrumente meke moći kako bi pojačala njene efekte, s krajnjim ciljem zaustavljanja daljeg NATO širenja na Zapadnom Balkanu.

U arsenalu instrumenata koji joj stoje na raspolaganju za dinamizaciju procesa na Zapadnom Balkanu svakako da je najefikasniji onaj koji se odnosi na *neriješeno srpsko pitanje*, odnosno čitav kompleks problema koji se mogu vezati za ideju objedinjavanja teritorija na Zapadnom Balkanu većinski naseljenih srpskim stanovništvom.

Srbija, pod ruskim mentorstvom i autokratskom vladavinom Aleksandra Vučića, u novonastalim međunarodnim okolnostima vidjela je šansu za realizaciju projekta pod radnim naslovom *svi Srbi u jednoj državi* za koji se mislilo da je zaboravljen, a očigledno je da nikada nije stavljen *adakta*.

Procjena da bi u postojećim okolnostima bilo teško ostvarivo formiranje države koja bi objedinila sve *srpske teritorije*, usmjerila je arhitekta velikosrpskog projekta u pravcu ideje *srpskog sveta*, kao faze u realizaciji konačnog cilja. Autori tog konstrukta Crnu Goru vide kao ključni element, koji kao žrtvu na oltar srpskog sveta treba da priloži svoju hiljadugodišnju

istoriju i identitet građen kroz vjekovnu borbu za slobodu. Izgovor za miješanje u unutrašnja pitanja Crne Gore, Srbija je pronašla u svojoj brizi za interese srpskog naroda u Crnoj Gori. Postojanje prosrpskih mreža u Crnoj Gori naklonjenih konceptu *srpskog sveta* koristi kao političku polugu i za promociju svoje politike.

Sveobuhvatna kampanja Srbije prema Crnoj Gori, koja ima elemente pažljivo osmišljene operacije iza koje ne stoji samo srpska država, nakon promjene vlasti ima i snažno uporište u Crnoj Gori. Nova parlamentarna većina i Vlada, koju uglavnom čine prosrpski (velikosrpski) kadrovi, su se fokusirali na promjenu strukture državne administracije – u koju užurbano infiltriraju svoje kadrove, promjenu zakonskih propisa koji će omogućiti sticanje državljanstva velikom broju njihovih potencijalnih pristalica i popis stanovništva u Crnoj Gori. Na taj način pokušavaju stvoriti pretpostavke za realizaciju svojih prosrpskih politika u dužem vremenskom periodu.

Jednako interesovanje za popis stanovništva u Crnoj Gori imaju zvanični Beograd i Srpska pravoslavna crkva. Predsjednik Srbije je više puta izjavio da je *za njega od ključnog značaja popis stanovništva u Crnoj Gori*, a iste stavove ponavljaju i drugi srpski zvaničnici, intelektualci i istaknute ličnosti. Identičan stav sa predsjednikom Vučićem ima i patrijarh SPC Porfirije. Srbija se i ranije miješala u proces popisa stanovništva u Crnoj Gori. Bivši predsjednik Srbije, Boris Tadić je preko svog savjetnika Mladana Đorđevića, takođe vodio kampanju u Crnoj Gori uoči popisa 2011. godine. Cilj je i tada bio isti, da se utiče na rezultat popisa kako bi se pokazalo da je srpski nacionalni korpus okosnica demografske strukture u Crnoj Gori. To je rezultat koji Beograd i njegovi eksponenti u Crnoj Gori žele da ostvare na narednom popisu i takav rezultat bi bio i zvanična potvrda da je Crna Gora suštinski dio *srpskog sveta*.

Nakon stabilnog razvoja demokratskih institucija poslije referenduma o nezavisnosti 2006. godine i sigurnog hoda na putu evropskih i evroatlantskih integracija, krunisanih članstvom u NATO 2017. godine, Crna Gora je ponovo suočena sa nametnutom dilemom, da li će nastaviti svoj građanski i demokratski razvoj zasnovan na principima i vrijednostima zapadne civilizacije ili će se okrenuti maglovitim projekcijama i nacionalističkim konstruktima pod patronatom Beograda i Moskve.

Svijest o tome da bi štab operacija iz Beograda, sa političkom infrastrukturom u Crnoj Gori, mogao uticati na promjenu vrijednosnog sistema na kojem je zasnovana crnogorska država i ugroziti njen multinacionalni i multikonfesionalni karakter, rezultirala je određenim oblicima organizovanja pripadnika crnogorskog nacionalnog korpusa. Oni svoje nezadovoljstvo zbog poteza nove vlasti u Crnoj Gori ispoljavaju i kroz organizovanje uličnih protesta. Bezbjednosne implikacije takvih procesa su već uočljive kroz pojedinačne incidente, a u narednom periodu, sa rastom nezadovoljstva, moglo bi doći i do ozbiljnijeg usložnjavanja bezbjednosnih prilika. To posebno ako se ima u vidu činjenica da je bezbjednosni sektor potezima nove vlasti učinjen djelimično disfunkcionalnim (ili doveden u *stanje histerije*, kako je to nedavno ocijenio predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu, Milan Knežević).

Zbog toga je neophodna pojačana pažnja zapadnih partnera i saveznika Crne Gore. Potrebna je nova energija i senzibilitet, kako bi trenutni uspjeh Rusije da destabilizuje unutrašnje prilike u Crnoj Gori i u njene institucije i državne organe instalira veliki broj svojih lojalista, u dogledno vrijeme mogao biti posmatran kao epizoda, odnosno osjetljiva faza demokratskog razvoja crnogorskog društva bogatog različitostima.

